

ยุทธศาสตร์การบริหารสถานศึกษายุคใหม่ THE STARTUPS MODEL

Strategic Management for Modern Schools, the startups model

พิทยธิดา พิทยสกุล

Phittida Phittayasakul

พระมหาพิสิฐ วิสิษฐปณโย

Phramaha Phisit Visitthapanyo

พระฮอนด้า วาตสัทโท

Phra Honda Watsattho

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

Mahachulalongkornrajavidyalaya University Khon Kaen Campus

E-mail: pitcha_2499@hotmail.com

Received: 4 August 2023; Revised: 26 December 2023; Accepted: 27 December 2023

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอยุทธศาสตร์การบริหารสถานศึกษายุคใหม่ โดยผู้เขียนได้ศึกษาสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีไทยและต่างประเทศ และนโยบายด้านการศึกษาของไทย The STARTUPS Model คือยุทธศาสตร์การบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงและก้าวล้ำทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ซึ่งมีองค์ประกอบดังนี้ ด้านปัจจัยนำเข้า ได้แก่ S:Smart Enterprises (องค์กรอัจฉริยะ) และ T:Technology & innovation (เทคโนโลยีและนวัตกรรม) ด้านกระบวนการ ได้แก่ A: Achievement (การมุ่งผลสัมฤทธิ์) R: Research (การวิจัย) T: Team (การทำงานเป็นทีม) และ U: Universal (ความเป็นสากล) ด้านผลผลิต ได้แก่ P: Product (คุณลักษณะผู้เรียน 3RsX8Cs) และ S: Sustainable (ความยั่งยืน) The STARTUPS Model เป็นยุทธศาสตร์ที่มีจุดเด่นคือ เป็นการบริหารจัดการสถานศึกษายุคใหม่ที่ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมขับเคลื่อนภายใต้กระบวนการดำเนินงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนตามกระบวนการทัศน์ประเทศไทย 4.0 สู่มาตรฐานสากล

คำสำคัญ: ยุทธศาสตร์, การบริหารสถานศึกษายุคใหม่, The STARTUPS Model

Abstract

The objective of this academic article is to present the strategy for administration of modern educational institutions. I had studied and synthesized Thai and foreign concept and theory and Thai education policy. STARTUPS Model is a strategy of educational management in the 21st century. The era of rapid change and advanced technology. Which has the following components Importing factors include S:Smart Enterprises and T:Technology & innovation. Process: A: Achievement, R:Research, T:Team, and U:Universal, results in P:Product (learner characteristics 3RsX8Cs) and S:Sustainable The STARTUPS Model is a strategy that has strong points, namely Is the management of modern schools that use technology and innovation to drive Under the operational process aimed at achieving results by using research as a base To develop learners' potential in accordance with the Thailand 4.0 paradigm to international standards.

Keywords: Strategies, Managing modern school, The startups Model

บทนำ

ทิศทางการพัฒนาทุนมนุษย์ยุคใหม่ทั้งวงการศึกษาและวงการธุรกิจเพื่อรองรับการเรียนรู้มีทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ซึ่งกรอบแนวคิดนี้ได้รับการเผยแพร่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 โดยมีข้อบ่งชี้ของทักษะ 3 ด้านคือการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and Innovation) ทักษะด้านข้อมูลข่าวสาร สื่อและเทคโนโลยี (Information, Media and Technology Skills) และการประกอบอาชีพ (Life and Career Skills) เพราะเป็นยุคแห่งการสร้างผลผลิตทางธุรกิจการเมืองสังคมการศึกษาและวัฒนธรรมล้วนต้องการความคิดริเริ่ม (Initiatives) ความรักที่จะเรียนรู้ความจริงจังที่จะพัฒนาทักษะของตนเพื่อมุ่งความเป็นเลิศในสิ่งที่ตนทำด้วยการศึกษาและสอบถามผู้รู้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการเรียนรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายซึ่งล้วนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการเชื่อมโยงและต่อยอดความรู้ที่ได้รับมาให้กลายเป็นผลงานใหม่ที่มีคุณค่าสูงขึ้นจนสามารถแข่งขันได้ในตลาดการค้าเสรี สำหรับทักษะด้านชีวิตและอาชีพ (life and career skills) ซึ่งจากการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และนโยบายด้านการศึกษาของไทย ผู้เขียนจะนำเสนอยุทธศาสตร์การบริหารสถานศึกษายุคใหม่ STARTUPS Model คือ ยุทธศาสตร์การบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ยุคที่มีการเปลี่ยนแปลง ก้าวล้ำทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว

เนื่องจากในยุคที่ผ่านมาอุตสาหกรรมประเทศต้องการทุนมนุษย์ที่มีทักษะความเป็นผู้เชี่ยวชาญสามารถทำงานเฉพาะอย่างของตนตามที่กำหนดในเส้นทางของกระบวนการผลิตแต่ยุคโลกแห่งไร้พรมแดนนี้ต้องการมนุษย์ที่มีทักษะชีวิตและอาชีพมากกว่าเนื่องจากโลกได้เปลี่ยนเป็นการดำเนินธุรกิจเชิงสร้างสรรค์ที่เน้นการสร้างมูลค่าเพิ่มและความแปลกใหม่ให้กับผลิตภัณฑ์การพัฒนาทักษะชีวิตด้านความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี จึงมีความจำเป็นเพื่อให้เกิดการผสมผสานคุณลักษณะและความคิดสร้างสรรค์ระหว่างกลุ่มบุคคลส่วนทักษะด้านสารสนเทศสื่อและเทคโนโลยี (information medial and technology skills) เป็นการเชื่อมโยงโลกเข้าด้วยกันผ่านทางเทคโนโลยีการสื่อสารและสารสนเทศ (ICT) ทำให้มีการพัฒนาระบบและโปรแกรมต่างๆ สำหรับใช้งานทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมการเมืองการปกครองและวัฒนธรรมรวมถึงการดำรงชีวิตประจำวันซึ่งกลายเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตของผู้คนทักษะด้านการใช้สารสนเทศสื่อและเทคโนโลยีเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดจึงเป็นเรื่องที่ต้องฝึกฝนและพัฒนาอีกมากเพราะเทคโนโลยีเปลี่ยนแปลงรวดเร็วและทันสมัยเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ หากไม่รู้จักใช้อย่างถูกวิธีและทำให้เกิดประโยชน์เชิงสร้างสรรค์ก็อาจเป็นอันตรายหรือเกิดผลเสียหายนับได้มหาศาล (รสสุคนธ์ มกรมณี, 2555) นอกจากนี้ยังมีประเด็นสำคัญในยุคศตวรรษที่ 21 ที่

จำเป็นต้องบูรณาการจัดการศึกษาโดยถักทอหรือประสานไปพร้อมกับองค์ความรู้หลักที่จำแนกออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ความตระหนักเกี่ยวกับโลก (Global Awareness) ความรู้ความเข้าใจด้านการเงินเศรษฐกิจธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ (Financial, Economics, Business and Entrepreneurial Literacy) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่พลเมือง (Civic Literacy) ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสุขภาพ (Health Literacy) และความรู้ความเข้าใจด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Literacy) ซึ่งการจัดการเรียนการสอนจะต้องบูรณาการผสาน 3 ทักษะดังกล่าวข้างต้นกับองค์ความรู้วิชาหลัก 5 ประเด็นควบคู่กันไปเพราะทักษะ 3 ประการคือทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม (Learning and Innovation) ทักษะด้านข้อมูลข่าวสาร สื่อและเทคโนโลยี (Information, Media and Technology Skills) และการประกอบอาชีพ (Life and Career Skills)

บรรดาทักษะ 3 ประการนี้ ด้านที่ 2 คือ ข้อมูลข่าวสาร สื่อและเทคโนโลยี จัดว่าเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีโดยตรง และสัมพันธ์กับด้านที่ 1 และด้านที่ 3 กล่าวคือ การใช้ทักษะด้านเทคโนโลยีเรียนรู้และสร้างนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ ดังนั้นสถานศึกษายุคใหม่ต้องให้ความสำคัญในเรื่องการให้ความรู้ความเข้าใจ ผูกทักษะให้ผู้เรียนมีความชำนาญในการใช้เทคโนโลยีสร้างนวัตกรรมที่เกื้อกูลหรือเป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ เพื่อสร้างรายได้ จึงจะสามารถดำเนินชีวิตในบริบทที่มีการแข่งขันด้านนวัตกรรมสูงในปัจจุบัน ดังนั้นผู้เขียนจึงได้นำเสนอยุทธศาสตร์การบริหารสถานศึกษายุคใหม่ THE STARTUPS MODEL เพื่อตอบโจทย์การจัดการศึกษา การพัฒนาอาชีพและพัฒนาประเทศ โดยสังเคราะห์แนวคิดการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของคาแมท (Kamat) และ เคน เคย์ (Ken kay) ภายใต้กรอบแนวคิดการส่งเสริมทักษะด้านเทคโนโลยีเพื่อสร้างนวัตกรรมและการประกอบอาชีพที่ตอบโจทย์ศตวรรษที่ 21

การบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

เด็กในศตวรรษที่ 21 ควรมีทักษะที่ยืดหยุ่นและสามารถปรับตัวได้ริเริ่มและเรียนรู้ได้ด้วยตนเองมีทักษะทางสังคมและก้าวข้ามวัฒนธรรมมีความรับผิดชอบและสามารถผลิตสร้างสรรค์งานได้ (เกียรติกศักดิ์ ชัยยาณะ, 2555) แนวโน้มใหม่ของการศึกษาศตวรรษที่ 21 เพื่อให้ก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพผู้คนในสังคมจะต้องมีทักษะการคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking Skills) มีทักษะเทคโนโลยี สื่อ และสารสนเทศ (Information, Media and Technology Skills) คาแมท (Kamat, 2012 อ้างถึงใน วิโรจน์ สารรัตน์, 2556) ในการจัดการศึกษาจะต้องนำเอา ICT มาใช้อย่างกว้างขวาง เนื่องจากเป็นสื่อที่สามารถเข้าถึงผู้เรียนจำนวนมากได้อย่างรวดเร็ว สำหรับการศึกษาในศตวรรษที่ 21 เน้นทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ต้องเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนรู้จักคิดเรียนรู้ทำงานแก้ปัญหา สื่อสารและร่วมมือทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพไปตลอดชีวิต ซึ่งมีเหตุผลอยู่สามประการด้วยกันคือ 1) ทักษะเหล่านั้นไม่อยู่ในหลักสูตรหรือไม่ถูกประเมิน 2) ทักษะเหล่านั้นสำคัญต่อผู้เรียนทุกคน องค์กรมีการปรับโครงสร้างบริหารให้แบนราบ เพิ่มการใช้เทคโนโลยี สร้างระบบงานที่ยืดหยุ่นกระจายความรับผิดชอบให้พนักงานระดับปฏิบัติการมากขึ้น ในสภาพความจริงเช่นนี้ผู้เรียนที่ไม่ถนัดทักษะแห่งศตวรรษใหม่อมไม่สามารถใช้ศักยภาพของตนได้เต็มที่ 3) ผู้ที่จบการศึกษาเข้าทำงานใหม่ก็ถูกคาดหวังให้มีความถนัดในทักษะนี้ ดังนั้นกรอบความคิดเพื่อการเรียนรู้ใหม่ ได้แก่ ความคิดสร้างสรรค์ในนวัตกรรม ความยืดหยุ่นและความสามารถในการปรับตัว ความเป็นผู้นำและการเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม ซึ่งจำเป็นสำหรับผู้เรียนทุกคน (Kay, 2012 อ้างถึงใน วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และอชิป จิตฤกษ์, 2556) A Vision of Education for 21st Century ได้เสนอวิสัยทัศน์การศึกษาศตวรรษที่ 21 ว่าการศึกษาในปัจจุบันถือว่า เทคโนโลยีเป็นเส้นทางไปสู่การปรับตัวโฉมใหม่ของระบบการศึกษา โดยเฉพาะการสร้างรายวิชาออนไลน์ (Course Online) สามารถใช้ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชาการเรียนรู้ด้วยการกระทำ (Learning by doing course) บทบาทของครูจะเปลี่ยนไป เป็นการทำหน้าที่ที่เทคโนโลยีไม่สามารถใช้ทดแทน

ครูได้ เช่น การให้คำปรึกษา แนะนำ สอนการทำงานเป็นกลุ่ม สอนทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และทักษะทางสังคม เป็นต้น การประเมินผลจะเปลี่ยนจากคะแนนการทดสอบ (Test Scores) เป็นการประเมินเชิงคุณภาพของมนุษย์ (Human Qualities) (วิโรจน์ สารรัตน์, 2556) การสอนและการเรียนรู้ในห้องเรียนศตวรรษที่ 21 ว่าการเรียนรู้กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สถานศึกษาที่มีห้องเรียนหรือการสอนแบบดั้งเดิม เป็นแบบใหม่ที่มีพลวัตมากขึ้น มีปฏิสัมพันธ์มากขึ้น และมีการเรียนรู้ที่ใช้เทคโนโลยีมากขึ้น เด็กในยุคปัจจุบัน จะต้องมีความสามารถแข่งขันสูงในตลาดโลกเมื่อเขาโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต ทำให้เกิดแนวโน้มใหม่ๆ เกี่ยวกับการสอนและการเรียนรู้ขึ้นมา นอกจากนี้ การแพร่กระจายอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีสารสนเทศ สร้างความเป็นไปได้ที่จะก่อให้เกิดบางสิ่งเกิดขึ้นมา โดยไม่อาจคาดถึงได้ในอดีต ประเด็นหนึ่งที่เป็นพัฒนาการของเทคโนโลยี คือ การใช้คอมพิวเตอร์ขนาดเล็กที่พกพาไปไหนมาไหนได้ ซึ่งผู้เรียนสามารถพกติดตัว แทนหนังสือหรืออุปกรณ์อื่นๆ แบบเก่า ซึ่งไม่เพียงช่วยลดค่าใช้จ่ายจากการมีตำราดิจิทัล แต่ก็ช่วยให้สถานศึกษาสามารถจัดหาซอฟต์แวร์ เพื่อการเรียนรู้และการมีปฏิสัมพันธ์อื่นๆ ในห้องเรียนได้ โดยจินตนาการภาพการสอนของครูที่เกี่ยวกับสงคราม เมื่อร้อยปีก่อน จากอุปกรณ์เทคโนโลยี โดยที่ผู้เรียนมีความรู้สึกเหมือนกับอยู่ในสงครามนั้นด้วย ซึ่งเป็นรูปแบบที่สอนจากตำราแบบเดิมไม่สามารถจัดทำได้ ในอนาคต แม้ห้องเรียนในศตวรรษที่ 21 มีการใช้เทคโนโลยีมากขึ้นแต่ความสัมพันธ์ ระหว่างครูกับผู้เรียนก็ยังเป็นเสาหลักของการจัดการศึกษา การให้ความเอาใจใส่ดูแลเป็นรายบุคคล หรือเป็นพี่เลี้ยงในฐานะการเป็นครูที่ดีก็ยังคงเป็นทรัพยากรที่ล้ำค่า (Valuable Resource) ที่เทคโนโลยีไม่สามารถทำหน้าที่ได้เทียบเท่าหรือมาแทนที่ได้ (Alfredo, 2013) อ้างถึงใน วิโรจน์ สารรัตน์, 2556)

5

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดนโยบาย ปิงบประมาณพ.ศ. 2563 สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) แผนการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2560 - 2579 แผนการปฏิรูปประเทศ นโยบายรัฐบาลที่ได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 25 -26 กรกฎาคม 2562 และนโยบาย จุดเน้น ปิงบประมาณ พ.ศ. 2563 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ และแนวทางการดำเนินการดังนี้วิสัยทัศน์ “สร้างคุณภาพทุนมนุษย์สู่สังคมอนาคตที่ยั่งยืน” พันธกิจ 1) จัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 2) พัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถ ความเป็นเลิศทางวิชาการเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน 3) พัฒนาศักยภาพและคุณภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะตามหลักสูตรและคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 4) สร้างโอกาส ความเสมอภาค ลดความเหลื่อมล้ำ ให้ผู้เรียนทุกคนได้รับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม 5) พัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้เป็น มืออาชีพ 6) จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) 7) ปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาทุกระดับ และจัดการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology) เพื่อพัฒนามุ่งสู่ กระบวนทัศน์ประเทศไทย 4.0 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563)

การปรับสมดุลและพัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษา เป็นนโยบายจุดเน้นที่สำคัญเนื่องจากเป็นนโยบายที่กระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้สถานศึกษา หรือกลุ่มสถานศึกษามีความเป็นอิสระในการบริหาร และจัดการศึกษา ครอบคลุมทั้งด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป และปรับบทบาทภารกิจของหน่วยงานทั้งระดับสำนักงานทั้งส่วนกลาง และระดับภูมิภาค โดยปรับโครงสร้างหน่วยงานทุกระดับตั้งแต่สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานส่วนกลาง ให้ทันสมัยพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกโดยมีหน่วยงานสำนักงานเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ สนับสนุน ส่งเสริม ตรวจสอบ ติดตาม เพื่อให้สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการ

นำเทคโนโลยีดิจิทัล Digital Technology เช่น Cloud Technology Communication Technology และ Big Data Technology มาใช้เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงาน ทั้งระบบมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ พัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัล (Digital Platform) ระบบบริหารงานสำนักงาน เช่น ระบบแผนงานและงบประมาณ ระบบบัญชี ระบบพัสดุ ระบบสารบรรณ เป็นต้น เพื่อเจ้าหน้าที่สามารถใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เชื่อมโยงกันทั้งองค์กรโดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้ 1) ศึกษา วิเคราะห์ นำ Cloud Technology มาให้บริการหน่วยงานในสังกัดทุกระดับทั้งในรูปแบบ Private Cloud Hybrid Cloud และ public Cloud ในระดับ Infrastructure-as-a-Service (IaaS) Platform-as-a-Service (PaaS) และ Software-as-a-Service (SaaS) 2) วิเคราะห์ นำ Big Data Technology มาใช้เชื่อมโยงข้อมูลของนักเรียนในฐานข้อมูลต่างๆ เพื่อนำมาวิเคราะห์ คุณภาพของผู้เรียนมิติต่างๆ 3) พัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัล (Digital Platform) เพื่อสนับสนุนภารกิจด้านบริหารจัดการศึกษาทั้งระบบพร้อมให้บริการ (Services) เชื่อมโยงข้อมูล เพื่อแลกเปลี่ยนและบูรณาการข้อมูลภาครัฐทั้งภายในและนอกสังกัด อีกทั้งยังเป็นระบบกลางสำหรับใช้พิสูจน์ยืนยันตัวตนเดียว และรองรับการทำงานร่วมกับแพลตฟอร์มดิจิทัลต่างๆ 4) พัฒนาระบบฐานข้อมูลทรัพยากรมนุษย์ด้านการศึกษาระดับพื้นฐานที่สามารถเชื่อมโยงและบูรณาการข้อมูลด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ระหว่างกระทรวง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการเชื่อมโยงข้อมูลรายบุคคลที่เกี่ยวกับการศึกษา การพัฒนาตนเองสุขภาพและการพัฒนาอาชีพตลอดช่วงชีวิต เป็นฐานข้อมูลการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศไทยที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถประเมินจุดอ่อน จุดแข็ง และศักยภาพบุคคลของประเทศนำไปสู่การตัดสินใจระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ 5) พัฒนาแพลตฟอร์มดิจิทัล (Digital Platform) ด้านการเรียนรู้ของผู้เรียนและบุคลากรทางการศึกษา ด้านการบริหารงาน เชื่อมโยงถึงการพัฒนาคู เพื่อให้อัดคล้องกับความก้าวหน้าในอาชีพ ตลอดจนพัฒนา ระบบข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียนเป็นรายบุคคลตั้งแต่ระดับปฐมวัย จนจบการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ที่สามารถเชื่อมโยงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปสู่การพัฒนาฐานข้อมูลประชากรด้านการศึกษาของประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2563) รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีคุณลักษณะพึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งรูปแบบที่เหมาะสมประกอบด้วย 5 องค์ประกอบคือ 1) การวางระบบการบริหารและพัฒนาระบบการดำเนินงานมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน 2) การพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้โดยมีวิจัยเป็นฐาน 3) การบริหารจัดการทรัพยากรและงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ 4) การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีสมรรถนะทางเทคโนโลยีและการสื่อสาร 5) การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ เพื่อบริหารจัดการทรัพยากรและงบประมาณ (ชัยยนต์ เพาพาน, 2559)

ดังนั้นในยุคปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงและก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว การเตรียมเยาวชนให้มีความพร้อมมีศักยภาพ มีคุณลักษณะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สถานศึกษาจึงต้องเปลี่ยนสู่การเป็นองค์กรอัจฉริยะ Smart Enterprise เรียนรู้การบริหารจัดการด้วยเทคโนโลยีให้เกิดการจัดการเรียนรู้และบริการทางการศึกษาโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์บนพื้นฐานการสร้างนวัตกรรม และการวิจัยทางการศึกษา เพื่อการพัฒนาเยาวชนอย่างยั่งยืน ซึ่งจากการสังเคราะห์วรรณกรรมและนโยบายด้านการศึกษาของไทย ผู้เขียนจะนำเสนอ ยุทธศาสตร์การบริหารสถานศึกษายุคใหม่ STARTUPS Model คือ ยุทธศาสตร์การบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงและก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ซึ่งมีองค์ประกอบดังนี้ ด้านปัจจัยนำเข้าได้แก่ S: Smart Enterprises (องค์กรอัจฉริยะ) และ T: Technology & innovation (เทคโนโลยีและนวัตกรรม) ด้านกระบวนการ ได้แก่ A: Achievement (การมุ่งผลสัมฤทธิ์) R: Research (การวิจัย) T: Team (การทำงานเป็นทีม) และ U: Universal (ความเป็นสากล) ด้านผลผลิต ได้แก่ P: Product (คุณลักษณะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 คือ 3RsX8Cs) และ S: Sustainable (ความยั่งยืน) STARTUPS Model เป็นยุทธศาสตร์การบริหารสถานศึกษาที่มีจุดเด่น คือ เป็นการบริหารจัดการสถานศึกษายุคใหม่ที่ใช้เทคโนโลยีและ

นวัตกรรมในการขับเคลื่อน ภายใต้กระบวนการดำเนินงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนตามกระบวนการทศวรรษประเทศไทย 4.0 thailand 4.0 สู่มาตรฐานสากล

ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการสถานศึกษายุคใหม่ (STARTUPS MODEL)

การขับเคลื่อนนโยบายสถานศึกษาด้วยยุทธศาสตร์การบริหารจัดการสถานศึกษายุคใหม่ (STARTUPS MODEL) เป็นรูปแบบที่ได้ประยุกต์รูปแบบบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results Based Management – RBM) ซึ่งเป็นเครื่องมือการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management) ที่สอดคล้องกับการบริหารสถานศึกษา ภายใต้กระบวนการทศวรรษประเทศไทย 4.0 ทั้งนี้มีลำดับขั้นตอนกระบวนการทำงานตามกระบวนการ PDCA ของ วอลท์เตอร์ ชิวฮาร์ต (Walter Shewhart) ดังต่อไปนี้

1. ขั้นวางแผน (Plan) การสร้างความตระหนักและออกแบบการทำงานอย่างมีส่วนร่วม

2. ขั้นดำเนินการ (Do) การสร้างพัฒนานวัตกรรม เมื่อนำรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษายุคใหม่ The STARTUPS Model มาเขียนในมุมมองเชิงระบบ (System Approach) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้สามารถกำหนดกรอบการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังสามารถมองเห็นกระบวนการทำงานทั้งหมดตั้งแต่ต้นจนจบ ประกอบด้วย 3 ส่วนสำคัญ ดังต่อไปนี้

2.1 ปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย

Smart Enterprises คือ องค์กรอัจฉริยะ องค์กรเล็กที่มีคุณค่า มีแนวคิดใหม่ๆ รุกสู่เป้าหมายอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งหมายถึง กระบวนการทำงานแบบมีส่วนร่วม ร่วมวิเคราะห์ร่วมสร้างคู่มือ ร่วมดำเนินนโยบายสู่การปฏิบัติ ร่วมรับผิดชอบ และพัฒนาสถานศึกษาอย่างยั่งยืน

Technology & innovation คือเทคโนโลยีและนวัตกรรม ซึ่งหมายถึงการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรม เข้ามาใช้ในการดำเนินงาน สื่อสาร ส่งการ ประเมินผล รายงาน กำกับติดตามกระบวนการทำงานอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

2.2 กระบวนการดำเนินงาน (Process) ประกอบด้วย

Achievement คือการมุ่งผลสัมฤทธิ์ หมายถึง การมุ่งมั่นปฏิบัติงานที่รับผิดชอบทั้งต่อนโยบาย สถานศึกษา และผู้เรียนให้ได้ตามมาตรฐานทั้งด้านประสิทธิภาพ (Efficiency) ประสิทธิภาพ (Effectiveness) และประสิทธิคุณ (Efficacy)

Reserch คือ การวิจัยเพื่อพัฒนา ซึ่งหมายถึง กระบวนการทำงาน ที่มีขั้นตอนการวางแผน ลงมือทำ สังเกตเฝ้าระวัง รายงานผลและปรับปรุงการดำเนินการต่อเนื่องเป็นวงจรการพัฒนาสถานศึกษาด้วยการใช้กระบวนการวิจัย

Team คือ ระบบการทำงานเป็นทีม ซึ่งหมายถึง ยกระดับการปฏิบัติการเพื่อการพัฒนาผู้เรียน 360 องศา การประสานความร่วมมืออย่างกว้างขวาง มีหุ้นส่วนและภาคีเครือข่ายครอบคลุมทั่วพื้นที่ การสร้างทีมงาน (Team Building) ทำงานด้วยกัน เพื่อให้บุคคลสามารถทำงานให้บรรลุเป้าหมายของทั้งตนเองของกลุ่มหรือของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล

Universal คือ ความเป็นสากล ซึ่งหมายถึง การบริหารจัดการตามเกณฑ์คุณภาพโรงเรียนมาตรฐานสากล หรือเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.3 ผลผลิต (Output) ประกอบด้วย

Product คือ ผลผลิต ซึ่งหมายถึง นักเรียนทุกคนได้รับการดูแลและพัฒนาศักยภาพรอบด้าน

เกิดผลเป็นที่ประจักษ์ มีคุณลักษณะเด็กไทยในศตวรรษที่ 21 ความต้องการกำลังคนยุค Thailand 4.0 ประกอบด้วย 3Rs x 8Cs

3Rs = การอ่านออก/ การเขียนได้/ การคิดเลขเป็น

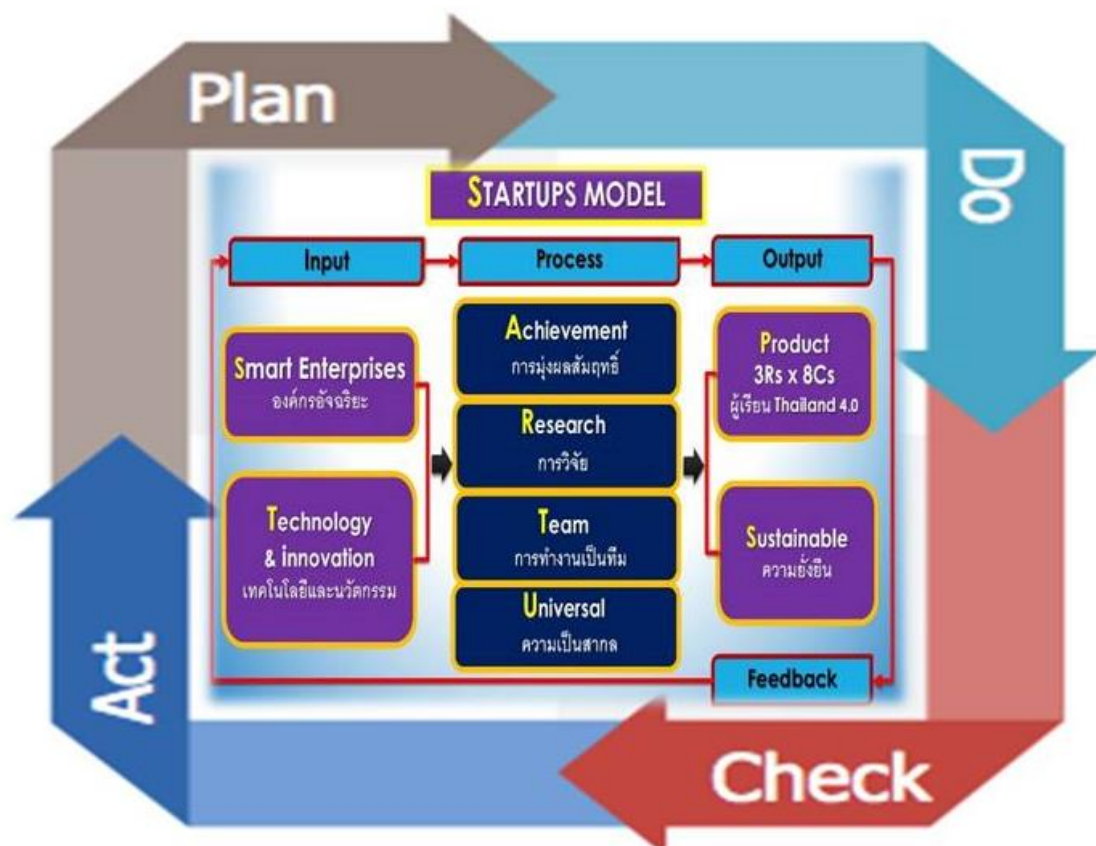
8Cs = คิดอย่างมีวิจารณญาณและมีทักษะในการแก้ปัญหา/ ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม/ ทักษะความร่วมมือและการทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ/ ทักษะด้านความเข้าใจความต่างของวัฒนธรรม กระบวนทัศน์/ ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศและการสื่อสาร / ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร/ ทักษะอาชีพและการเรียนรู้/ ความมีเมตตา วินัย คุณธรรมและจริยธรรม

Sustainable คือ ความยั่งยืน ซึ่งหมายถึง ภาพความสำเร็จที่เกิดจากความร่วมมือภายในสถานศึกษา สมาชิกเครือข่ายก่อให้เกิดชื่อเสียงของสถานศึกษา เกิดความพึงพอใจต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้การเป็นสถานศึกษาต้นแบบด้านการบริหารจัดการสถานศึกษายุคใหม่

3. ขั้นตรวจสอบ (Check) ประเมินผลการดำเนินงาน ตรวจสอบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน ข้อเสนอแนะการดำเนินการเพื่อปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงาน การสอบถามความพึงพอใจ ซึ่งผู้ประเมินประกอบด้วย ผู้เรียน ครู ผู้บริหารสถานศึกษา และประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อนำผลไปพัฒนาสถานศึกษาต่อไป

4. ขั้นปรับปรุงพัฒนา (Act) การนำผลประเมินการดำเนินการงาน ข้อเสนอแนะ และผลประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จัดทำเป็นข้อมูลพื้นฐานและสารสนเทศเพื่อการประชุมวิเคราะห์ ข้อมูลผลการประเมินสู่การปรับปรุง จุดอ่อนหรือข้อบกพร่องของการดำเนินงาน และพัฒนาขยายผลต่อยอดจุดเด่นที่เกิดความสำเร็จและประสิทธิผลสถานศึกษาต่อไป

ยุทธศาสตร์การบริหารสถานศึกษายุคใหม่ แสดงเป็นแผนภาพได้ดังนี้

แผนภาพ 1 : ขั้นตอนการบริหารจัดการสถานศึกษายุคใหม่ The STARTUPS Model ตามกระบวนการ PDCA

สรุป

The STARTUPS Model คือยุทธศาสตร์การบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงและก้าวล้ำทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นรูปแบบที่ได้ประยุกต์รูปแบบบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results Based Management – RBM) ซึ่งเป็นเครื่องมือการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management) ที่สอดคล้องกับการบริหารสถานศึกษา ภายใต้กระบวนการทัศน์ประเทศไทย 4.0ทั้งนี้มีลำดับขั้นตอนกระบวนการทำงานตามวงจรคุณภาพ กระบวนการ PDCA มีองค์ประกอบดังนี้ ด้านปัจจัยนำเข้า ได้แก่ S:Smart Enterprises (องค์กรอัจฉริยะ) และ T:Technology& innovation (เทคโนโลยีและนวัตกรรม)ด้านกระบวนการ ได้แก่ A:Achievement (การมุ่งผลสัมฤทธิ์) R:Research (การวิจัย) T:Team(การทำงานเป็นทีม)และ U:Universal (ความเป็นสากล)ด้านผลผลิต ได้แก่P:Product (คุณลักษณะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 คือ 3RsX8Cs) ประกอบด้วย 3Rs = การอ่านออก/ การเขียนได้/ การคิดเลขเป็น 8Cs = คิดอย่างมีวิจารณญาณและมีทักษะในการแก้ปัญหา/ ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม/ ทักษะความร่วมมือและการทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ/ ทักษะด้านความเข้าใจความต่างของวัฒนธรรม กระบวนทัศน์/ ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศและการสื่อสาร/ ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร/ ทักษะอาชีพและการเรียนรู้/ ความมีเมตตา วินัย คุณธรรมและจริยธรรมและ S:Sustainable (ความยั่งยืน)

The STARTUPS Model ยุทธศาสตร์การบริหารสถานศึกษาที่มีจุดเด่นคือ เป็นการบริหารจัดการสถานศึกษายุคใหม่ที่เน้นการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมขับเคลื่อนองค์กรอัจฉริยะ ภายใต้กระบวนการดำเนินงานของทีมงาน ที่มุ่งผลสัมฤทธิ์โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน เพื่อนักเรียนทุกคนได้รับการดูแลและพัฒนาศักยภาพรอบด้าน เกิดผลเป็นที่ประจักษ์ในศตวรรษที่ 21 ตามกระบวนการทัศน์ประเทศไทย 4.0 สู่มাত্রฐานสากล

เอกสารอ้างอิง

- เกียรติศักดิ์ ชัยยามะ. (2555). การจัดการเรียนรู้เพื่อรองรับศตวรรษที่ 21: แนวคิดทักษะแห่งอนาคต คุณลักษณะที่เด็กและเยาวชนพึงมีในโลกยุคใหม่. เรียกใช้เมื่อ 11 กุมภาพันธ์ 2563 จาก <http://01162611.blogspot.com/p/21stcentury-skills.html>
- ชัยยนต์ เพาพาน.(2559). ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ในศตวรรษที่ 21. เรียกใช้เมื่อ 14 กุมภาพันธ์ 2563 จาก http://conference.edu.ksu.ac.th/file/20160809_2488101126.pdf
- รสสุคนธ์ มกรมณี.(2555). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษายุคไร้พรมแดน: บริหารการศึกษาสู่คุณภาพสากล. กรุงเทพมหานคร: พลัส พลัส ครีเอเทอร์.
- วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง และอชิป จิตฤกษ์. (2556). ทักษะแห่งอนาคตใหม่ การศึกษาเพื่อศตวรรษ ที่ 21. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โอเพนเวิลด์พับลิชชิงเฮาส์.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2556). กระบวนทัศน์ใหม่การศึกษากรณีทัศนคติต่อการศึกษาศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: ทิพยวิสุทธิ์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.(2563). นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ปีงบประมาณ 2563. เรียกใช้เมื่อ 1 กุมภาพันธ์ 2563 จาก <http://www.yst2.go.th/web/wpcontent/uploads/2019/09/OBEC-policy-2563.pdf>

Alfredo, D. (2013). Teaching and Learning in 21 st Century Classrooms. Retrieved February 2, 2020 form http://www.ehow.com/way_5241398_teaching-learning21stcentury-classrooms.html

Kamat. (2012). New Trends in Education for 21st Century. Retrieved February 2, 2020 form <http://aview.in/allevtsinew-trends-in-education-for-21-century.php>

Kay, K. (2012). Two Tools for 21st Century Schools and Districts. (Online). Retrieved February 2, 2020 form <http://thirteencelebration.org/blog/edblog/edblog-two-tools-for-21-stcentury-schools-and-districts-by-den-kay/2903/>

